

חינוך מיוחד - מתווה לתוכנית הלימודים **והיבחות עיונית - מדיה (תקשורת) תשפ"ד**

חינוך מיוחד מכיל מגוון רחב של כיתות ובתי ספר. ברוב בתי הספר המקיפים קיימת "כיתה קטנה" של תלמידי חינוך מיוחד. אנו שמחים לעודד תלמידים אלה ללמוד תקשורת. הסיבה העיקרית היא הצורך להכין אותם לחיים בסביבה תקשורתית מורכבת והכנה לקראת חיי אזרחות בשלים.

בחינות הבגרות במדיה (תקשורת) יתקיימו במועדים הבאים:

הבחינה על יחידת הבחירה תתקיים בתאריך **2.5.2024 בשעה 9:00**.

הבחינה בנושא תקשורת ודמוקרטיה תתקיים בתאריך **27.5.2024 בשעה 9:00**.

תכנית הלימודים במדיה לחנ"מ:

כדי לאפשר הצלחה מיטבית לתלמידי החינוך המיוחד מוצעת תוכנית ייעודית לתלמידים אלו:

שפה ומציאות - כיתה י' 30%

בכיתה י' יש ללמד את יחידת שפה ומציאות ולקיים הערכות חלופיות לבחירתכם. יש לבחור שתי מתוך אופציות להלן:

1. ניתוח פרסומות

ניתוח פרסומת כתובה/משודרת לפי: תחומי ההשפעה של הפרסומות - רגשי קוגניטיבי, התנהגותי וחברתי, מסרים גלויים ומסרים סמויים בפרסומות, תחבולות הפרסומות, אמצעים רטוריים לשכנוע בפרסומות, סטריאוטיפים בפרסומות.

2. צפייה בטקסט חזותי וניתוחו

הצעת עבודה: עבודה בקבוצות של עד 3 תלמידים כאשר כל קבוצה מנתחת קבוצת מיעוט חברתית לפי חלוקה לז'אנרים, לדוגמא: איך מוצגים אתיפים בתוכניות ריאליטי, בחדשות, בקליפ, בסדרת טלוויזיה. המטרה היא לחקור את אופן ייצוג קבוצת המיעוט בתקשורת. מהו סטריאוטיפ? כיצד הוא מושרש בתודעה הציבורית? הניתוח מתבסס על הנושא, טיב הייצוג, מידת הבולטות/הנראות של קבוצת המיעוט והאינטראקציה בין הקבוצות השונות. את התובנות והמסקנות תציג קבוצת תלמידים במצגת שיתופית.

3. סקירת אקטואליה שבועית

תלמיד אחד /זוג המציג/ים בפני הכיתה את עיקר חדשות השבוע שחלף בניסיון לקשר אותן לחומר הלימוד. שלבי עבודה:

1. סקירת עיתוני השבוע.

2. מיון הידיעות ובחירתן.

גזירת והדבקת הידיעות על גבי פלקט אקטואליה (שיתלה ברחבי ביה"ס).

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף אמנויות
הפיקוח על הקולנוע והתקשורת

אפשרות: במקום הכנת פלקט להכין קולאז' של הכתבות הנבחרות באחת מתוכנות המחשב / האפליקציות והעלאה לאתר ביה"ס / המגמה / קבוצת הכיתה.

1. בחירת נושא אחד או שניים וחיבורם לחומר הלימוד.
2. ניתוח כתבות - באיזה חלק של העיתון ממוקמת הכתבה, באיזה עמוד, היכן בעמוד, גודל הכתבה, האם היא מובלטת על ידי רקע, התייחסות לכותרת (גודל האותיות, הדגשה, רקע ותוכן), האם מצורפות תמונות, מה הן מביעות, במידת הצורך התייחסות לעיתונאי.

דיון בשאלה: כיצד התקשורת מציגה את הנושא שמופיע בכתבות. יש להתייחס לדרך הצגת הכותרות, צבעי הכותרות, מיקום הכתבות, מה מטרת התמונות. הערכת התלמיד תורכב מהצגת הדברים מול הכיתה והתוצר המיועד לתלייה בביה"ס.

אפשרות נוספת

לבקש מהתלמידים לעשות סקירת אקטואליה מתוך עיתונים שונים של אותו יום כדי לבחון את מידת בולטות הנושא ואופן סיקורו. מתחבר לתיאוריית סדר היום הציבורי קריטריונים של חדשותיות עפ"י גלטונג ורוגה.

4. סיור לימודי

הצעות לסיור לימודי במסגרת לימודי תקשורת:
ביקור בצילומי תוכנית טלוויזיה כמו "הכוכב הבא לארוויזיון", "ארץ נהדרת", וכדומה.
ביקור במערכת עיתון, בתערוכת צילומי העיתונות "עדות מקומית", בתחנות טלוויזיה, רדיו, במוזיאון תקשורת (במכללה הבין תחומית), משרד פרסום ועוד.

דוגמאות להערכה חלופית הנוגעת לסיורים

השתתפות בצילומי תוכנית ריאליטי:

לקראת הביקור:

* על התלמידים להכין חומר רקע על התכנית: מה מקור התכנית, הרעיון העומד מאחורי התכנית, מי היוצר? המשתתפים? ז'אנר התוכנית ומאפייניו ועוד, בהתאם לכל תכנית.
* להכין שאלות רלוונטיות לתכנית, לאופייה שניתן לשאול את המשתתפים, הבמאי וכד'.

לאחר הביקור:

על התלמידים להגיש דף עבודה מסכם הכולל התייחסות להבדלים בין הצפייה בבית לעומת מה שנראה באולפן. לדוגמא - התוכנית "הכוכב הבא": מראה האולפן, מנחה/ מנטורים/ משתתפים, ההתנהלות באולפן במהלך הצילומים ובהפסקות.
התייחסות נוספת, אישית של התלמיד לפרט נוסף ששם לב אליו ושאינו נראה כשצופים בתוכנית בבית.

הפיקוח על הקולנוע והמדיה - אגף א' אמנויות, המזכירות הפדגוגית - משרד החינוך

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף אמנויות
הפיקוח על הקולנוע והתקשורת

ביקור בערוץ טלוויזיה / באולפן רדיו:

לקראת הביקור:

*על התלמידים להכין חומר רקע על גוף השידור ומקומו במפת התקשורת בישראל. להכין 10 שאלות שיופנו למדריך הסיור ונוגעות למגוון נושאים: לוח השידורים, לחצים פוליטיים, אתיקה וכו'.

במהלך הביקור: לתעד בסטילס את הביקור (במידת האפשר).

לאחר הביקור:

ליצור מצגת (5-7 תמונות) המספרת בתמציתיות את סיפורה של התחנה / הערוץ דרך התמונות. יצירת עיתון כיתתי על לוח המודעות. חלוקת תפקידים לכל התלמידים.

במידה ומורה מעוניין בהערכה חלופית אלטרנטיבית יעביר את הצעתו לאישור הפיקוח.

כיתה יא 40% - מיקוד חומרי למידה

תקשורת ודמוקרטיה

חופש הביטוי זכות הציבור לדעת

זכויות מתנגשות

מבחן הוודאות הקרובה – בג"צ "קול העם"

הזכות לשם טוב/חוק לשון הרע

הזכות לפרטיות/ חוק הגנת הפרטיות

תיאטרון הטרור

איסור פרסום

צו איסור פרסום

שיח השנאה

קניין רוחני

דמוקרטיה - עקרונות וערכים

דמוקרטיה - הגדרות

ערכי הדמוקרטיה

דימויים/מטאפורות המתארים את חשיבותה ותפקידה של התקשורת במדינה דמוקרטית

סוביודיצה

תקנון האתיקה

קהלי תקשורת - פירמידת הקהל, סוגי קהל

תכני התקשורת

סדר יום תקשורת

בולטות ומסגור

מתוכני התקשורת

קריטריונים של ערך חדשותי

ברוז עיתונאי

הפיקוח על הקולנוע והמדיה - אגף א' אמנויות, המזכירות הפדגוגית - משרד החינוך

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף אמנויות
הפיקוח על הקולנוע והתקשורת

ספין תקשורת

מוסדות התקשורת בממשל הדמוקרטי

דגמי ממשל תקשורת: טוטליטרי, ליברלי, אחריות חברתית, הדגם הישראלי המעורב
צנזורה צבאית
בג"צ "קול העם"
צנזורה עצמית
בעלות צולבת
שידור ציבורי ושידור מסחרי

יחידת בחירה – ניו מדיה 30% - מיקוד חומרי למידה

ירידת מעמדם של "שומרי הסף" המסורתיים
פאניקה מוסרית והורות בעידן האינטרנט
שיח סכנות הרשת וההתמכרות לרשת ולסלולארי
שיח טוקבקיסטים - מאפייני הטוקבק, נטיקה
אוקיינוס המידע ומנועי החיפוש ברשת
אוטופיה ודיסטופיה טכנולוגית
אוטופיה ודיסטופיה
סוכני/יזמי פאניקה
חוכמת ההמונים
מימון המונים
השימוש ברשת לצורך תמיכה רגשית וחברתית
ביוש
נטיקה
הזכות לנשיה
סוגיית הפרטיות בעידן המדיה הדיגיטליים - זהות מקוונת
חסרונות האינטראקטיביות ברשת (הפצת שמועות, שיימינג)
ביג דאטה
ענן מחשוב
מדיה ואלימות - למיש
בריונות - סייבר בולינג , סוגי משתתפים, השלכות

יחידת בחירה – תקשורת ותרבות 30% - מיקוד חומרי למידה

גישות שונות למושג תרבות בתקשורת

תרבות גבוהה, תרבות עממית, תרבות פופולרית

סוגות – ז'אנרים

ריאליטי
סדרות וסדרות בהמשכים
תיאוריית שימושים וסיפוקים
פוליסמיות
שפת הווידאו קליפ עמ' 167-169

הפיקוח על הקולנוע והמדיה - אגף א' אמנויות, המזכירות הפדגוגית - משרד החינוך

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף אמנויות
הפיקוח על הקולנוע והתקשורת
סיפורים ופוסט מודרניזם - בין מציאות לסימן עמ' 169-171

גישות ביקורתיות

חלום אמריקאי

סיפור סינדרלה

גלובליזציה

ניתוח תרבותי - ביקורתי של אלימות

הסיבות לאלימות בטלוויזיה

השפעות קצרות טווח לעומת השפעות מצטברות על תפיסת עולם

תפיסת העולם האכזר - תיאוריית התרבות

מדיה ואלימות

בריונות - סייבר בולינג, סוגי משתתפים, השלכות

מבנה בחינת הבגרות חנ"מ מדיה

1. ניתן לבחון במבחן **הבגרות הפנימי הארצי** בכיתה יב'. מבנה הבחינה מופיע בחוזר מפמ"ר זה.
2. ניתן לבחון בבחינה **מותאמת** הבנויה **משני חלקים**: תקשורת ודמוקרטיה 40% בכיתה י"א, ויחידת בחירה ניו מדיה או תקשורת ותרבות 30% בכיתה י"ב.*
3. ניתן לבחור חלופת הערכה למבחנים אלה וליצור "**מקבץ עבודות כיתה אישי**" **המחליף אירוע היבחנות מסכם (בגרות)** בשני פרקי הלימוד - תקשורת ודמוקרטיה יחידת הבחירה ניו מדיה / תקשורת ותרבות. מורים שמבקשים לעבור להערכה מסכמת זו ימלאו את השאלון **הבא** **להלן מסמך** **ובו רציונל ודוגמאות בנושא**

*מבנה בחינות הבגרות חינוך מיוחד:

כיתה י"א תקשורת ודמוקרטיה (טקסט חזותי / טקסט כתוב)

חלק א'

4 מתוך 6 שאלות

חלק ב'

4 מתוך 7 מושגים

הפיקוח על הקולנוע והמדיה - אגף א' אמנויות, המזכירות הפדגוגית - משרד החינוך

רחוב השלושה 2, תל אביב 050-7156711 evannara@education.gov.il

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף אמנויות
הפיקוח על הקולנוע והתקשורת

כיתה י"ב בחירה – ניו מדיה / תקשורת כתרבות

טקסט קצר / או כתבה מורחבת

חלק א'

4 מתוך 6 שאלות

חלק ב'

4 מתוך 7 מושגים

**בשנת הלימודים תשפ"ד, המורה המלמד יכתוב ויבדוק את הבחינה
המסכמת בתקשורת ודמוקרטיה וביחידת הבחירה רק במקרים מיוחדים
ובאישורה של חני [מייל](#)**